

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres Postbus 20951 2500 EZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Rijnstraat 8
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag
www.vrom.nl

Kenmerk
II 2009057164

Datum 2 oktober 2009

Betreft Kabinetsbeleid Antilliaans Nederlands probleemjongeren vanaf 2010

Geachte Voorzitter,

Op 1 februari 2008 heeft uw Kamer de kabinetsbrief ontvangen waarin het beleid voor Antilliaans Nederlandse jongeren met problemen vanaf 2009 is opgenomen¹. Een belangrijk onderdeel hiervan is de uitvoering door de gemeenten. Hierover is in 2008 het eindrapport verschenen van de Taskforce Antilliaanse Nederlanders dat op 30 september 2008 aan uw Kamer is aangeboden². Het eindrapport van de Taskforce is voor het Rijk en gemeenten aanleiding geweest om de aanpak van deze problematiek opnieuw tegen het licht te houden. In deze brief geeft het kabinet aan welke keuzes het maakt ten aanzien van de aanpak van de probleemjongeren voor de periode vanaf 2010.

Inhoud en indeling van deze brief

De komende jaren zullen gebruikt worden om enerzijds de problematiek verder terug te dringen en anderzijds de benodigde specifieke kennis en deskundigheid zo veel mogelijk bij reguliere instellingen onder te brengen. Gemeenten zijn hiervan de uitvoerders en zullen samenwerken met de Antilliaanse gemeenschap. Het Rijk zal jaarlijks met de gemeenten de voortgang bespreken en voert bovenregionale activiteiten uit (o.a. kennisdeling en onderzoek). De 22 Antillianengemeenten ontvangen in de periode 2010 t/m 2013 euro 4,5 mln per jaar via een decentralisatie-uitkering. In de periode hierna (2014 t/m 2017) zal deze bijdrage worden afgebouwd.

In paragraaf 1 van deze brief wordt kort een *probleembeschrijving* gegeven. Ook zijn in deze paragraaf de meest recente cijfers opgenomen over schooluitval, werkloosheid en criminaliteit.

In paragraaf 2 *wat gaat het kabinet doen*, wordt ingegaan op het bestaande beleid en de versterking daarvan, en de wijze waarop Rijk, Antillianengemeenten en de Antilliaanse gemeenschap de komende jaren gezamenlijk deze problematiek zullen aanpakken. Aan de orde komen: de wijze waarop het Rijk en gemeenten de

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 26 283, nr. 31

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 26 283, nr. 45

adviezen van de Taskforce gebruiken, de toename van het aantal Antillianengemeenten, de voor de gemeenten beschikbare middelen van 2010 t/m 2013³, de eisen die aan de gemeentelijke plannen zullen worden gesteld en de wijze waarop gemeentelijke plannen zullen worden vastgesteld.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

In de laatste paragraaf is aangegeven hoe de komende jaren de voortgang beoordeeld wordt, en de manier waarop het Rijk en de gemeenten voortgang en resultaten zullen meten.

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Deze brief wordt uw Kamer mede namens de minister voor Jeugd en Gezin, de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangeboden. Over de inhoud van deze brief heeft overleg plaatsgevonden met de Antillianengemeenten en vertegenwoordigers van de Antilliaanse gemeenschap.

Probleembeschrijving

In Nederland leven zo'n 130.000 Antilliaanse Nederlanders. Er zijn twee werkelijkheden. Al gaat het met de meeste van hen gewoon goed, een in verhouding groot deel van hen heeft problemen om aansluiting te vinden en te participeren in de samenleving. Dit uit zich in o.a. oververtegenwoordiging op gebieden als criminaliteit, werkloosheid en voortijdig schooluitval. Uw Kamer heeft ter zake informatie ontvangen in eerdere brieven van 1 februari 2008 en, meer recentelijk, van 14 april 2009 (in antwoord op uw vragen⁴ over het aantal Antilliaans-Nederlandse jongeren met problemen)⁵. Uit de cijfers in laatstgenoemde brief bleek dat het jaarlijks gaat om ongeveer 300 voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs, 900 voortijdig schoolverlaters in het MBO, 2000 jongeren zonder werk, en zo'n 3300 jongeren tegen wie proces verbaal wordt opgemaakt.

Stabilisatie/afname op gebieden criminaliteit en schooluitval

In Nederland is er in zijn algemeenheid sprake van een afname van de criminaliteit. Bij de Antilliaanse Nederlanders is deze afname zelfs iets groter⁶. Uit de cijfers in onderstaande tabel komt naar voren dat criminaliteit, gemeten in HKS cijfers (het aantal verdachten tegen wie proces verbaal is opgemaakt), sinds 2004 is afgenomen, zowel in absolute cijfers als in percentage van de Antilliaanse Nederlandse populatie⁷.

Toch is de oververtegenwoordiging nog hoog. In bijlage 1 zijn recente cijfers opgenomen over de oververtegenwoordiging van Antilliaanse Nederlanders waar het schooluitval, criminaliteit en werkloosheid betreft. In 2008 is het aantal verdachten onder de Antilliaanse Nederlanders

³ De bedragen die in deze brief worden genoemd betreffen nieuw beleid zoals bij begroting 2010 is besloten. Overige

maatregelen vallen binnen de bestaande budgetaire middelen.

⁴ Kenmerk 09-NAAZ-B-006/2009D05875.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 26 283, nr. 50.

⁶ Eerste voortgangsrapportage van Veiligheid begint bij Voorkomen (TK 2008-2009, 28 684, nr. 178).

⁷ In 2004 werden 368 Antilliaanse Nederlanders door de KLPD tot de zgn. "harde kern" gerekend. In 2008 was dit aantal 326. Het aantal Antilliaanse Nederlanders dat door de KLPD tot de zgn. "meerderjarige zeer actieve veelplegers" wordt gerekend was 470 in 2004. In 2008 was dit aantal 387.

meer dan zes keer zo hoog als bij autochtone Nederlanders. De oververtegenwoordiging is wel afgenomen van 7,3 in 2004 naar 6,4 in 2008⁸.

Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie
Directie Inburgering en
Integratie

	Aantal Antilliaans Nederlandse verdachten van 12 en ouder	Aantal Antilliaans Nederlandse verdachten van 12 jaar en ouder als percentage van het totale aantal in Nederland wonende Antilliaans Nederlanders personen van 12 jaar en ouder
2004	9228	9,0 %
2005	8551	8,3 %
2006	8172	8,0 %
2007	8308	8,0 %
2008	8271	7,8 %

Waar het voortijdig schoolverlaten betreft, laten de cijfers over de periode 2004/2005 t/m 2006/2007 ook een daling zien. Dit geldt voor zowel het voortgezet onderwijs als het MBO. In het voortgezet onderwijs is daarbij ook de oververtegenwoordiging gedaald. Op het MBO is de oververtegenwoordiging niet afgenomen omdat schooluitval onder andere groepen ook gedaald is.

Waar het werkloosheidscijfers betreft lijkt vooral de economische conjunctuur bepalend. In jaren van lage werkloosheid (2002 en 2007) bedroeg werkloosheid onder Antilliaanse Nederlandse ongeveer 10%. In 2005 (jaar met hoge werkloosheid) bedroeg werkloosheid onder Antilliaanse Nederlanders 16%. De oververtegenwoordiging bleef gedurende deze jaren echter constant. Over de hele periode 2002 t/m 2008 lag het werkloosheidspercentage onder Antilliaanse Nederlanders ongeveer drie keer hoger dan onder autochtone Nederlanders. In vergelijking met andere groepen doen de Antilliaanse Nederlanders (in de leeftijd tussen 15 en 65 jaar) het iets beter dan de Marokkaanse Nederlanders en iets slechter dan de Turkse Nederlanders, maar deze percentages verschillen weinig. Het werkloosheidspercentage onder Antilliaanse Nederlanders in 2008 (meest actuele cijfers) bedroeg 9,7%. Zie bijlage 1 voor een overzicht van werkloosheidspercentages over de periode 2002 t/m 2008.

Betekenis voor de toekomst

De inspanningen van het kabinet om de problematiek van de schooluitval, de werkloosheid en de criminaliteit te verminderen werpen vruchten af. Dit is ook het geval bij de Antilliaanse Nederlanders.

Het is aannemelijk dat niet alleen de inzet van de overheid en de Antilliaanse gemeenschap gedurende de laatste jaren, maar ook de afgenomen immigratie vanuit de Nederlandse Antillen sinds 2000, van invloed is geweest. In haar rapport schrijft de Taskforce Antilliaanse Nederlanders hierover dat problemen van Antilliaanse Nederlanders in belangrijke mate bepaald worden door deze migratie. In de jaren negentig steeg het aantal Antilliaanse migranten uit de Nederlandse Antillen. Sinds 2000 neemt de jaarlijkse immigratie juist af en vanaf 2003 is het migratiesaldo zelfs negatief⁹.

⁸ Cijfers over de Antilliaanse verdachtenpopulatie van de 21 Antillianengemeenten, KLPD, periode: 2004-2008.

⁹ Eindrapport van de Taskforce Antilliaanse Nederlanders, "Antilliaanse probleemgroepen in Nederland, een oplosbaar maatschappelijk vraagstuk", pagina 17 en 18.

Uit de jaarlijkse rapportages van gemeenten blijkt dat onder de Bestuurlijke Arrangements veel werk verzet is op gemeentelijk niveau. Ook is duidelijk dat de inzet van de Antilliaanse gemeenschap in veel gemeenten constructief is geweest. Ondanks positieve signalen kunnen we nog geen harde uitspraken doen over de *effecten* van het beleid. De Bestuurlijke Arrangements worden momenteel geëvalueerd. Het evaluatierapport zal in het eerste kwartaal van 2010 worden opgeleverd. Een onderdeel van deze evaluatie is een studie naar best practices. De inzet en betrokkenheid van de Antilliaanse gemeenschap en de samenwerking tussen gemeenschap en gemeenten is onderdeel van deze evaluatie. Ook vindt op dit moment een herhalingsonderzoek plaats naar de wetenschappelijk geschatte omvang en kenmerken van de groep langdurig in Nederland verblijvende niet in de GBA geregistreerd staande Antilliaanse Nederlanders. Dit onderzoek zal voor het eind van het jaar zijn afgerond. Beide onderzoeksrapporten zullen meer inzicht geven in de effecten van het gevoerde beleid en zullen aan uw Kamer worden aangeboden.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Achterliggende oorzaken

Voor een uitgebreidere beschrijving van de verschillende oorzaken die aan de basis liggen van de oververtegenwoordiging van Antilliaanse Nederlanders op de gebieden schoolverlaten, werkloosheid en criminaliteit wordt verwezen naar eerder genoemde brief van 1 februari 2008 over dit onderwerp en naar het rapport van de Taskforce. Kort gezegd verkeert een nog te groot deel van de Antilliaanse Nederlanders in een sociaal-economisch achtergestelde positie met bijhorende problemen van dien. Het gaat hierbij om zaken als: instabiele gezinssituaties, armoede, tienerzwangerschappen¹⁰, laag opleidingsniveau, geen realistisch zelfbeeld, onvoldoende taalbeheersing, schulden - vaak door een onverantwoorde levensstijl -, onvoldoende vertrouwen in de overheid en hulpverlening, onvoorbereid naar Nederland komen, moeite hebben met de relatief complexe Nederlandse samenleving en het vinden van huisvesting¹¹.

Uit gesprekken met gemeenten is in aanvulling hierop, naar voren gekomen dat een deel van de Antilliaans Nederlandse jongeren die in aanraking komen met de politie een zeer laag opleidingsniveau hebben, aanpassingsproblemen hebben en soms lijken te kampen met psychische en/of LVG-problematiek. Om hier meer inzicht in te verkrijgen zal hier onderzoek naar worden verricht. De uitkomsten van dit onderzoek zullen naar verwachting beschikbaar zijn in het laatste kwartaal van 2009.

Tot slot is het van belang op te merken dat problemen onder Antilliaans Nederlandse jongeren vaak niet of te laat worden onderkend en vervolgens ad hoc

¹⁰ In de emancipatienota 'Meer kansen voor vrouwen' (2008-2011) heeft het kabinet aangekondigd dat zij (onbedoelde en ondoordachte) tienerzwangerschappen wil voorkomen. Een groot deel van de tienermoeders kampt namelijk met maatschappelijke problemen. Het aantal tienerzwangerschappen (15-19 jaar) is de afgelopen 5 jaar gedaald, ook onder Nederlands Antilliaanse meisjes. Toch is de kans dat een Nederlands Antilliaans meisje zwanger wordt 6,5%. Die kans is bijna 7x groter, en onder de eerste generatie 8x groter dan de kans (0,98%) dat een autochtoon meisje zwanger wordt (bronnen: Rutger Nisso Groep, factsheet Tienermoeders en abortus in Nederland 2009, CBS, Minder allochtone tienermoeders, september 2006).

¹¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 26 283, nr. 31.

en niet altijd met voldoende kennis van zaken worden aangepakt¹². De beoogde gedragsverandering is daardoor vaak onvoldoende en veelal van tijdelijke aard.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Wat gaan kabinet en gemeenten doen

Van 2005 tot en met 2008 richtte het kabinet zich met de Bestuurlijke Arrangementen met gemeenten op het terugdringen van de oververtegenwoordiging van Antilliaans Nederlandse probleemjongeren op de terreinen van schooluitval, werkloosheid en criminaliteit. In voorgaande paragraaf is aangegeven dat criminaliteit en schooluitval de laatste jaren zijn afgenomen. De extra inzet van de afgelopen jaren zal van 2010 t/m 2013 worden voorgezet om deze resultaten te bestendigen en de nog bestaande oververtegenwoordiging op eerder genoemde terreinen verder terug te dringen.

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

De bereikte resultaten sinds 2005, de afnemende migratie sinds 2000 en de staatkundige hervormingen van de Nederlandse Antillen, bieden de ruimte om de extra inzet geleidelijk af te bouwen en in te bedden bij reguliere instanties. De periode van 2010 t/m 2013 zal gebruikt worden om enerzijds de problematiek (oververtegenwoordiging) verder terug te dringen en anderzijds al zoveel mogelijk de benodigde specifieke kennis en deskundigheid bij reguliere instanties onder te brengen. Het Rijk stelt hiervoor een jaarlijkse bijdrage van € 4,5 miljoen beschikbaar. In de periode die hierop volgt, van 2014 t/m 2017 zal deze extra bijdrage worden afgebouwd.

De inspanningen van het kabinet blijven er op gericht om de overlast die door Antilliaans Nederlandse jongeren wordt veroorzaakt aan te pakken, vooral in steden met veel problemen onder deze groep. Daarbij moet het de harde kern maar ook jongeren daarom heen, duidelijk zijn dat er geen excuses bestaan voor asociaal of crimineel gedrag. Indien een jongere zijn leven op orde wil brengen en daarbij hulp nodig heeft, dan is ondersteuning en begeleiding beschikbaar. Het kabinet wil er echter geen misverstand over laten bestaan dat het de verantwoordelijkheid van de jongere zelf is om de geboden kansen ook daadwerkelijk te pakken.

Naast het stellen van grenzen zal ook perspectief worden geboden aan de jonge generatie Antilliaans Nederlandse kinderen die leeft in gezinnen die nu onmachtig zijn hen goed op te voeden. Dit perspectief moet ook worden geboden aan jongeren die hun school niet afmaken, aan nieuwkomers vanuit de Nederlandse Antillen, ex-gedetineerden, ouders en/of alleenstaande moeders die moeite hebben met de opvoeding van hun kinderen, en andere Antilliaanse Nederlanders die moeite hebben om hun leven op orde te krijgen. Vaak is daarbij sprake van een multiproblematiek. Door op tijd de juiste ondersteuning of begeleiding te bieden, kunnen grotere persoonlijke en maatschappelijke problemen voorkomen worden.

De aanpak krijgt op lokaal niveau vorm. Uiteindelijk moet daar door effectief ingrijpen door verantwoordelijke instanties de

¹² In de brief "Diversiteit in het Jeugdbeleid", Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 31 001, nr.52, 11 juli 2008, wordt dieper ingegaan op interculturele kwaliteit in de jeugdsector.

oververtegenwoordiging op gebieden als criminaliteit en werkloosheid worden teruggedrongen. Om te voorkomen dat instellingen daarbij langs elkaar heen werken moet samenhangend te werk worden gegaan¹³. Tevens zullen de instellingen de specifieke aanpakken en bewezen methoden zich eigen moeten maken zodat zij deze vaak lastige groep jongeren, adequaat kunnen corrigeren en helpen. De gemeenten zijn hiervoor eerstverantwoordelijke maar gelet op de hardnekkigheid van de problematiek, vraagt dit ook om de ondersteuning van het Rijk en de betrokkenheid en inzet van de Antilliaanse gemeenschap.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Op dit moment maken de Antillianengemeenten plannen voor de periode 2010 t/m 2013 waarin de adviezen van de Taskforce over de coördinatie, de focus in de aanpak, de keuze voor methodieken en de specifieke groepen worden verwerkt. Daarbij hebben de gemeenten, afhankelijk van de lokale situatie, de vrijheid eigen prioriteiten te stellen. Belangrijk voor de aanpak de komende jaren is dat deze goed gecoördineerd en samenhangend is. De gemeenten ontvangen een bijdrage via de decentralisatie-uitkering. Dit markeert een nieuwe fase voor het beleid, waarbij de overgang gemaakt wordt van een veelheid van activiteiten en projecten naar een meer samenhangende aanpak die beter gebruik maakt van de bijdrage die reguliere instanties leveren bij de vermindering van de problematiek.

Het is de bedoeling dat in de toekomst bestaande instellingen iedereen adequaat helpen. Dit is iets anders dan dat iedereen op dezelfde manier wordt geholpen. Ook bestaande instellingen zullen met een specifieke aanpak kunnen en moeten werken als daarmee goede resultaten worden bereikt bij bepaalde groepen. Het kabinet wil uiteindelijk af van het specifieke beleid voor bepaalde groepen dat eruit bestaat dat er speciaal voor bepaalde groep (in dit geval Antillianen) projecten, structuren en organisaties worden opgericht. Het verdient de voorkeur om er naar toe te werken dat de bestaande instellingen wel goed zijn uitgerust. Dat daar nog veel moet gebeuren blijkt wel uit het feit dat allochtone jongeren zijn ondervetegenwoordigd in de lichte vormen van hulpverlening en juist oververtegenwoordigd in de zware vormen van hulpverlening. Dit kan er op wijzen dat problemen niet tijdig worden onderkend en afdoende behandeld.

Voorts onderschrijft het kabinet de aanbeveling van de Taskforce van de werkwijze van 'vinden en binden', zoals reeds in een aantal gemeenten het geval is. Deze werkwijze blijkt vooral effectief waar het gaat om doorgaans lastige bereikbare groepen en jongeren met wie gedurende een langere periode vrij intensief contact moet worden onderhouden om tot resultaten te komen. Naast het totaal pakket aan mogelijkheden dat voor alle Nederlandse jongeren beschikbaar is om gedrag in de goede richting te beïnvloeden, zullen zodoende, waar nodig, voor Antilliaans Nederlandse jongeren coaches en/of begeleiders beschikbaar zijn, vaak met een Antilliaanse achtergrond, die deze jongeren begeleiden bij het op orde krijgen van hun leven.

Bestaand beleid en versterking daarvan

Het kabinet heeft reeds veel reguliere maatregelen genomen die ook van invloed zijn op de problematiek rond Antilliaans Nederlandse jongeren. Voorbeelden zijn:

¹³ Zo is bijvoorbeeld de gemeentelijke regierol voor de jeugdketen is vastgelegd in het wetsvoorstel Centra voor Jeugd en Gezin en regierol gemeenten in de jeugdketen dat juni 2009 aan de Tweede Kamer is aangeboden.

het supersnelrecht, de veiligheidshuizen waarin de persoonsgerichte benadering vorm krijgt, de wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast, de laagdrempelige opvoedondersteuning via de centra voor jeugd en gezin, het programma diversiteit in het jeugdbeleid, de mogelijkheid van de burgemeester om via de Raad voor de kindbescherming de kinderrechtster te verzoeken opvoedondersteuning dwingend op te leggen en de extra middelen voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid en plusvoorzieningen in het MBO om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Voor een uitgebreid overzicht van reeds bestaande en/of geplande (reguliere) maatregelen die ook van invloed zijn op de aanpak van problemen die door Antilliaanse Nederlandse jongeren worden veroorzaakt verwijs ik u naar de bijlage 2. In deze bijlage zijn zowel repressieve als preventieve maatregelen opgenomen.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Om jongeren goed te kunnen helpen, is een soepele samenwerking noodzakelijk tussen alle partijen in de jeugdketen. De jeugdketen bestaat uit een groot aantal instanties en professionals, die echter te vaak langs elkaar heen werken. De verwijsindex risicjongeren brengt risicomeldingen van hulpverleners bij elkaar en informeert hulpverleners onderling over hun betrokkenheid bij jongeren. De verwijsindex moet bijdragen aan effectievere samenwerking van hulpverleners en gemeenten.

De Tweede Kamer heeft op 2 juli ingestemd met het wetsvoorstel voor de verwijsindex risicjongeren. Bij de behandeling van het wetsvoorstel is aan de orde geweest hoe de problematiek van Antilliaans-Nederlandse jongeren kan worden meegenomen in het kader van de verwijsindex risicjongeren. De Kamer heeft een motie aangenomen waarin de regering wordt verzocht te bevorderen dat de Antillianencoördinator in zijn hoedanigheid als gemeentelijk medewerker met een regierol in het jeugdbeleid meldingsbevoegd wordt in de verwijsindex. De motie is verwerkt in de algemene maatregel van bestuur die in november bij uw Kamer zal worden voorgehangen. In aansluiting op de brief van 19 december 2008, zal het kabinet een visie presenteren over de bredere problematiek van registratie op etniciteit. De kabinetsvisie zal binnenkort in de Ministerraad worden besproken en vervolgens aan uw Kamer worden voorgelegd. Inmiddels zijn 122 gemeenten op de verwijsindex risicjongeren aangesloten, waarvan 8 van de zogenoemde 21 Antillianengemeenten. De ervaringen zijn positief aangezien de 8 Antillianengemeenten in het kader van de proeftuin actief melden aan de verwijsindex. De komende maanden zullen de andere gemeenten aansluiten. Het organiseren van de samenwerking op lokaal niveau vergt de nodige inspanningen in de Antillianengemeenten. Ter ondersteuning is een implementatiemanager aangesteld die de Antillianengemeenten begeleidt bij het aansluiten op de verwijsindex.

Inburgering

Antilliaanse Nederlanders zijn niet verplicht in te burgeren omdat zij de Nederlandse nationaliteit bezitten. Via de regeling vrijwillige inburgering kunnen Antilliaanse en Arubaanse Nederlanders met een taalachterstand wel een aanbod voor inburgering en taal krijgen van gemeenten. In 2007 en 2008 hebben gemeenten in het kader van de regeling vrijwillige inburgering in totaal 127 inburgeringsvoorzieningen aan Antilliaanse en Arubaanse Nederlanders

aangeboden¹⁴. Het ging om 68 reguliere inburgeringsvoorzieningen, 59 inburgeringsvoorzieningen gecombineerd met reïntegratie en/of op de arbeidsmarkt gerichte activiteiten, en 1 taalkennisvoorziening¹⁵. Voor de eerste helft van 2009 bedroegen deze cijfers respectievelijk: 52 voorzieningen, waarvan 33 regulier, 18 gecombineerd en 1 taalkennisvoorziening.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

In vergelijking met het vorige inburgeringsstelsel (tot 1-1-2007) is het aantal door gemeenten aangeboden inburgeringsvoorzieningen aan Antilliaanse en Arubaanse Nederlanders laag. Als verklaring voor deze huidige lage aantallen zijn door gemeenten de volgende oorzaken genoemd: Antilliaanse Nederlanders zijn niet inburgeringsplichtig; inburgering heeft voor Antilliaanse Nederlanders geen prioriteit; inburgering heeft voor Antilliaanse Nederlanders een negatieve 'allochtone' associatie en er wordt door gemeenten en aanbieders niet actief geworven onder Antillianen.

Een aantal gemeenten heeft reeds actie ondernomen om meer taalcurssussen te geven aan Antilliaanse Nederlanders. Zo heeft Capelle a/d IJssel een communicatiecampagne uitgevoerd om de voordelen van inburgeren onder de aandacht te brengen en heeft bijvoorbeeld Nijmegen, samen met de Antilliaanse gemeenschap, specifieke taaltrajecten ontwikkeld en aangeboden voor Antilliaanse Nederlanders.

Het kabinet wil samen met gemeenten de komende jaren meer Antilliaanse Nederlanders (waaronder ook nieuwkomers) bereiken en hen een passend aanbod voor Inburgering en Taal doen. Dit zal gedaan worden door de Antilliaanse gemeenschap hier meer bij te betrekken. Samen zullen oplossingen worden gezocht om meer kandidaten voor deze cursussen te bereiken en te werven. Ook zal worden bekeken of het koppelen van inburgerings- en taalcurssussen aan andere trajecten een mogelijk effectieve aanpak is. Denk daarbij aan intensieve gezinsbegeleiding en trajecten gericht op participatie of deelname aan de arbeidsmarkt. Voor wat betreft een aanbod voor een inburgeringsvoorziening aan een vrijwillige inburgeraar met een uitkering, geldt dat deze wordt afgestemd op een voorziening gericht op de arbeidsinschakeling.

Onderzoek en verspreiding kennis

Onderzoeken die op dit moment worden uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VROM zijn de evaluatie van de Bestuurlijke Arrangementen en het onderzoek naar best practices; het herhalingsonderzoek naar het aantal niet in de GBA ingeschreven Antilliaanse Nederlanders en eerdergenoemd onderzoek naar sociaal-psychologische aspecten van criminaliteit onder Antilliaanse Nederlandse jongeren. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen beschikbaar worden gesteld voor gemeenten en de Nederlandse Antillen via het Sociaal Kenniscentrum Curaçao Nederland (het SKCN). Onderzoeken die op dit moment door het WODC worden uitgevoerd en die specifiek betrekking hebben op het terugdringen van criminaliteit onder Antilliaanse Nederlanders zijn opgenomen in bijlage 2.

¹⁴ Bron: Informatiesysteem Inburgering (IS). Dit is exclusief trajecten die Antilliaanse en Arubaanse Nederlanders mogelijk van gemeenten hebben ontvangen in het kader van andere financieringsbronnen (zoals bijv. de Wet Werk en Bijstand).

¹⁵ De taalkennisvoorziening is gericht op de verwerving van de kennis van de Nederlandse taal die noodzakelijk is voor het kunnen afronden van een middelbare beroepsopleiding op niveau 1 of 2.

Betrokkenheid van de Antilliaanse gemeenschap

Voor een succesvolle aanpak en het vinden en binden van de Antilliaanse doelgroep, is samenwerking met de Antilliaanse gemeenschap nodig. De komende jaren wordt de Antilliaanse gemeenschap structureler, en minder vrijblijvend betrokken bij de verschillende stadia van beleidsformulering en –uitvoering. Waar nodig wordt ondersteuning geboden om de deskundigheid en het netwerk van de Antilliaanse Nederlanders of de Antilliaanse organisaties te vergroten.

Het kabinet zal samenwerkingsverbanden op lokaal niveau ondersteunen. Daartoe wordt samen met de Antillianengemeenten en de Antilliaanse gemeenschap gewerkt aan een manier om partijen te binden aan een structurele vorm van samenwerking, passend bij de lokale situatie. Het kabinet neemt het advies van de Taskforce over om de ontwikkeling van een landelijk secretariaat ten behoeve van de lokale vertegenwoordigers van de Antilliaanse gemeenschap te ondersteunen.

TOPA, de commissie die tijdens de uitvoering van de bestuurlijke arrangementen de samenwerking tussen gemeenten en Antilliaanse gemeenschap heeft ondersteund en gestimuleerd, is gevraagd een advies te schrijven over de wijze waarop de samenwerking tussen gemeenten en de Antilliaanse gemeenschap verder verbeterd kan worden. Dit advies zal in oktober 2009 worden aangeboden aan de minister voor WWI. In overleg met Antillianengemeenten en de Antilliaanse gemeenschap zullen aan de hand van dit advies verdere afspraken gemaakt worden voor de periode vanaf 2010.

Samenwerking met Nederlandse Antillen / Curaçao

De problematiek in Nederland kan niet worden losgezien van de situatie op de Nederlandse Antillen, en in het bijzonder Curaçao¹⁶. De problemen waar een groep Antilliaanse Nederlanders mee worstelt is gedeeltelijk meegenomen uit de Nederlandse Antillen. Ook speelt hierbij een niet realistisch beeld van wat men in Nederland kan verwachten. Dit geldt in het bijzonder voor personen die in de Nederlandse Antillen al in een maatschappelijke kansarme positie verkeerden. De ervaring leert dat deze Antilliaanse Nederlanders in Nederland de aansluiting sneller missen en dat dit effect heeft op volgende generaties. Dit is niet wenselijk. De afgelopen jaren (2004 – 2007) kwamen gemiddeld ongeveer 3000 personen van de Nederlandse Antillen en Aruba naar Nederland (het netto saldo was deze jaren overigens negatief)¹⁷. Ten aanzien van niet realistische verwachtingspatronen bij jongeren die naar Nederland komen zal samen met de Antilliaanse gemeenschap bekeken worden hoe hier verbetering in kan worden aangebracht.

Het kabinet verwacht dat migratie naar Nederland de komende jaren gelijk blijft of afneemt. De staatkundige veranderingen moeten leiden tot een verbetering van het welzijn van de inwoners van de Nederlandse Antillen. Het kabinetsbeleid is erop gericht dat alle eilanden van de Nederlandse Antillen op het moment van transitie een gezonde startpositie hebben. Dit wordt bevorderd door de schuldsanering en investeringen in de maatregelen die zijn neergelegd in de Sociaal-Economische Initiatieven (SEI's).

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

¹⁶ Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 700 IV, D

¹⁷ Taskforce rapport pagina 17 en 18

Met het SEI werken alle vijf de eilanden aan de verbetering van het investeringsklimaat door o.a. het aanpassen van arbeidswetgeving, het terugdringen van administratieve lasten en, bij de relatief grote economieën van Curaçao en Sint Maarten, het invoeren van mededingingswetgeving en een mededingingsautoriteit. Ook omvatten de SEI's voor een totaalbedrag van ANG 132 miljoen aan investeringen, die moeten bijdragen aan structurele economische groei. Zo wordt geïnvesteerd in infrastructuur, werkgelegenheid, toerisme, midden- en kleinbedrijf en diversificatie van de economie.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Ook het Onderwijs en Jongeren Samenwerkingsprogramma (OJSP) en de projecten die via de Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (AMFO) worden gefinancierd zullen bijdragen aan de verbetering van het toekomstperspectief van Antilliaanse jongeren in de eigen regio. Binnen het Onderwijsprogramma wordt gewerkt aan het inrichten van een zorgstructuur om te voorkomen dat leerlingen voortijdig het onderwijs verlaten en aan verbetering van het niveau van het Nederlands. AMFO werkt, door financiering van NGO's, aan een duurzame oplossing van armoede en sociale uitsluiting op de eilanden van de Nederlandse Antillen. Het leeuwendeel van de door AMFO gefinancierde projecten richt zich op de jeugd.

Overige samenwerkingsverbanden met de Nederlandse Antillen, en Curaçao in het bijzonder, zijn: de ondersteuning van de integrale wijkaanpak op Curaçao; het project Toekomst Antilliaanse Militie¹⁸, de onderwijssamenwerking tussen Curaçao en de 21 Antillianengemeenten (gericht op vroeg- en voorschoolse educatie, handhaving leerplicht en verzelfstandiging openbaar onderwijs) en de verbeterde uitwisseling van kennis en ervaring tussen Nederland en de Nederlandse Antillen en Curaçao om inzicht te krijgen in de aard van problemen van jongeren en oplossingen die effectief zijn. Hiervoor zet het Sociaal Kenniscentrum Curaçao-Nederland (SKCN) een informatie-infrastructuur op.

Samenwerking met Gemeenten

Het Rijk zal van 2010 t/m 2013 financiering beschikbaar stellen voor de gemeentelijke aanpak. Daarna zal de rijksbijdrage aan de gemeentelijke aanpak van 2014 t/m 2017 afgebouwd worden. Er moet voorkomen worden dat beleid op beleid wordt gestapeld en het is daarom van belang dat gemeenten reeds de komende jaren de extra middelen in toenemende mate via reguliere gemeentelijke instellingen tot besteding zullen laten komen. Uiteindelijk zullen deze instellingen iedereen, inclusief Antilliaanse Nederlanders, op adequate en effectieve manier moeten kunnen bijstaan en waar nodig corrigeren. Hiervoor zullen de instellingen specifieke kennis, ervaring met deze groep, en capaciteit in huis moeten hebben.

Er wordt naar gestreefd dat, met ondersteuning van het Rijk, dit zoveel mogelijk in 2013 volbracht is. Het kabinet sluit zich aan bij het advies van de Taskforce dat gemeenten met een relatief kleine problematiek al vanaf 2010 zo veel mogelijk via reguliere kanalen werken en dat 'reguliere instellingen' moeten worden aangejaagd.

¹⁸ Het project Toekomst Antilliaanse Militie (TAM) stelt jonge Antilliaanse dienstplichtigen in staat na hun dienstplicht een civiele vakopleiding te volgen, zodat zij een beter perspectief op de arbeidsmarkt hebben. Defensie en BZK ondersteunen dit project.

Van 2010 t/m 2013 zal jaarlijks € 4,5 miljoen door het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van de gemeentelijke plannen. Bestuurlijk is afgesproken dat de gemeenten hetzelfde bedrag investeren waardoor jaarlijks € 9 miljoen beschikbaar zal zijn. De verdeling van de rijksmiddelen over de gemeenten is opgenomen in bijlage 3. De verdeling is dezelfde als voorgaande jaren waarmee wordt voorkomen dat opgedane kennis en ervaring binnen gemeenten verloren gaat als gevolg van een bijstelling van beschikbare middelen. Van 2014 t/m 2017 zal de rijksbijdrage geleidelijk worden afgebouwd.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

De driedeling in gemeenten zoals door de Taskforce voorgesteld wordt overgenomen in de zin dat de Gemeenten met een relatief kleine problematiek reeds vanaf 2010 zoveel mogelijk dienen in te zetten op het versterken van de gemeentelijke voorzieningen. Op dit moment wordt door het Rijk, in overleg met gemeenten de laatste hand gelegd aan het toetsingskader dat gebruikt wordt bij de vaststelling van de gemeentelijke plannen.

Van de vijf mogelijke nieuwe Antillianengemeenten die in het rapport van de Taskforce worden genoemd, hebben de gemeenten Spijkenisse en Hellevoetsluis aangegeven zich de komende jaren te willen aansluiten als Antillianengemeente. Arnhem, met wie in 2005 een Bestuurlijk Arrangement was afgesloten, heeft aangegeven dat de omvang van de problematiek niet langer categoriaal beleid rechtvaardigt en dat de gemeente daarom na 2009 hierover geen vervolgspraken zal maken met het Rijk. Door deze mutaties is er vanaf 2010 sprake van in totaal 22 Antillianengemeenten.

De rijksmiddelen zullen met een decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld. In de septembercirculaire zijn gemeenten nader geïnformeerd over de vormgeving van deze decentralisatie-uitkering. Hierdoor zullen de administratieve lasten, die verband houden met de financiële rapportages, afnemen. Om op bestuurlijk niveau prestatie-afspraken met elkaar te kunnen maken, leveren gemeenten voor het eind van 2009 hun beleidsvoornemens aan. Via een gemeentemonitor en een jaarlijkse rapportage is het samenwerkingsverband van gemeenten en rijk in staat om jaarlijks de voortgang en de effectiviteit van de aanpak te bespreken. Hierbij zullen zowel de uitvoering als de resultaten ten aanzien van beide doelstellingen (1. terugdringen van overlast en 2. toerusten van reguliere instellingen met specifieke kennis, ervaring en werkwijzen) worden besproken.

Een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke plannen betreft de samenwerking met de Antilliaanse gemeenschap. Het advies van de Taskforce om middelen beschikbaar te stellen voor een professionalisering van de gemeentelijke beraden wordt overgenomen. In de gemeentelijke plannen zal daarom worden aangegeven hoe de professionalisering en ondersteuning van de gemeenschap, en tevens de samenwerking met de Antilliaanse gemeenschap vorm zal krijgen

Monitoring en evaluatie

Jaarlijks zal VROM met gemeenten overleggen over de voortgang van de plannen en de tot dan toe bereikte resultaten. Tijdens deze overleggen zullen ook, indien nodig, aanpassingen van de gemeentelijke plannen besproken en overeengekomen kunnen worden.

Gedegen, actuele en vergelijkbare cijfers (zowel in de tijd als tussen gemeenten) zijn nodig om de resultaten van de gemeentelijke plannen de komende jaren te meten. VROM werkt op dit moment met de Antillianengemeenten aan een monitor om dit mogelijk te maken. Met deze monitor zullen op gemeentelijk niveau jaarlijks gegevens worden verzameld. Hierdoor zullen gemeenten en Rijk over gedetailleerde en actuele informatie kunnen beschikken. Uw Kamer zal over de uitkomsten van deze jaarlijkse metingen geïnformeerd worden.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie

Datum
2 oktober 2009

Kenmerk
II 2009057164

Eind 2012, begin 2013 zal een evaluatie worden uitgevoerd met als doel inzicht te krijgen in de bereikte voortgang en resultaten. Ook zal de evaluatie moeten aangeven in hoeverre, inbedding van specifieke kennis en aanpakken bij reguliere instellingen nog moet plaatsvinden en zo ja, op welke wijze. Daarbij zal ook gekeken worden naar de hiervoor benodigde capaciteit.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

E.E. van der Laan